

HET BOEK OPENBARING

Het geopenbaarde Evangelie van Jezus Christus voor de laatste dagen

Deel 2:

Gods arbeid

- tot te-niet-doening van de antichristelijke heerschappij;
- tot realisering van Zijn 1000-jarige Rijk en van Zijn EEUWIGE Heerschappij. ¹

NOOT van de schrijver:

Het BOEK OPENBARING zou, wat de gang der profetie betreft, verwarrend lijken, als wij niet tot het inzicht kwamen, dat deze profetische gang hier en daar onderbroken werd door een GEDETAILLEERDE PROFETISCHE ILLUSTRATIE.

In de fotografie zou men dit kunnen vergelijken met verhelderende "CLOSE-UPS", hier en daar, te midden van een serie panoramische foto's.

Deze "PROFETISCHE ILLUSTRATIES" grijpen, wat de profetische gang betreft, soms even terug of geven soms een blik op toekomstige, profetische ontwikkelingen. ²

Studie van Bijbelleraar E. van den Worm
(1915 - 2013)

Digitaal uitgewerkt door A. Klein

¹ Zie eventueel onze studie "[Wat de Schrift leert over het 1000-jarige Rijk van de Here Jezus Christus](#)" van E. van den Worm. (noot AK)

² Zie eventueel onze studie "[Opeenvolgende PROFETISCHE gebeurtenissen](#)" van CJH Theys. (noot AK)

Diverse PROFETISCHE gebeurtenissen

NA de wederkomst van Christus

I. Satan en zijn horden voor 1000 jaar gebonden

Openbaring 20 vers 1-3, “En ik (= Johannes) zag een Engel neerdalen uit de hemel met de sleutel van de afgrond en een grote ketting (SV: keten) in zijn hand. **En Hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en bond hem voor 1000 jaar**, en wierp hem in de afgrond, en sloot hem daarin op en verzegelde die boven hem, opdat hij de volken niet meer zou misleiden, totdat de 1000 jaar tot een einde gekomen zouden zijn. En daarna moet hij een korte tijd worden losgelaten.”³

Satan en zijn engelen worden voor 1000 jaar (de periode van het 1000-jarig VREDERIJK van Christus op aarde) in de **put**⁴ “**van de afgrond**” gebonden. Gedurende deze 1000-jaar-lange gevangenis worden hij en zijn engelen van mensen gescheiden gehouden, opdat hij die niet meer kan misleiden (= beïnvloeden).

Na deze 1000 jaar zullen hij en zijn engelen weer ontbonden worden. Dan zullen zij weer op de aarde komen en even hun gang kunnen gaan:

- “Op die dag zal het gebeuren dat de HEERE de legermacht van de hoogte in de hoogte en de koningen van de aardbodem op de aardbodem zal straffen. Zij zullen verzameld worden als gevangenen in een kerker, zij zullen opgesloten worden in een gevangenis, maar na vele dagen zal er weer naar hen omgezien worden.” (Jesaja 24:21-22)

Deze “gevangenis” (uit Jesaja 24:22) is NIET de hel, de “poel van VUUR”, waarin de antichrist en de valse profeet als eersten levend zijn geworpen:

- “En het beest (= de antichrist⁵) werd gegrepen, en met hem de valse profeet, die in zijn tegenwoordigheid de tekenen gedaan had, waardoor hij hen misleid had die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbeden hadden. **Deze twee werden levend geworpen in de poel van vuur, die van zwavel brandt.**” (Openbaring 19:20)

De duivel / satan en zijn engelen zullen pas NA die 1000 jaar (de periode van het 1000-jarig VREDERIJK van Christus op aarde) in “de poel van VUUR” worden geworpen en wel in ALLE EEUWIGHEID:

³ Deze studie is oorspronkelijk geschreven vanuit de Statenvertaling, maar de Bijbelverzen zijn nu – hopelijk voor meer leesgemak / duidelijkheid – vermeld in de Herziene Statenvertaling (afgekort HSV), tenzij anders vermeld. (noot AK)

⁴ Vergelijk Openbaring 9:1-2, “En de vijfde engel blies op de bazuin, en ik zag een ster, uit de hemel op de aarde gevallen. En hem werd de sleutel van de put van de afgrond gegeven. En hij opende de put van de afgrond, en er steeg rook op uit de put als rook van een grote oven. En de zon en de lucht werden verduisterd door de rook van de put.” (noot AK)

⁵ De antichrist en de valse profeet zijn twee mensen die zich, in de grote verdrukking, VOLLEDIG als een (satanisch geïnspireerd) instrument door **satan** hebben laten gebruiken. (noot AK)

- “En de duivel (= satan), die hen misleidde, werd in de poel van vuur en zwavel geworpen, waar ook het beest (= de antichrist) en de valse profeet reeds zijn. En zij zullen dag en nacht **gepijngd** worden **in alle eeuwigheid**.” (Openbaring 20:10)

Alle mensen van alle tijden die hun zijde hebben gekozen zullen na het eindoordeel van de Grote WITTE Troon (zie vers 11-15, van Openbaring 20) ook daar komen. De graad van verdoemenis zal zijn naar hun misdaad; hoewel God deze HEL (in principe) niet voor hen heeft geschapen, maar “voor de duivel en zijn engelen”:

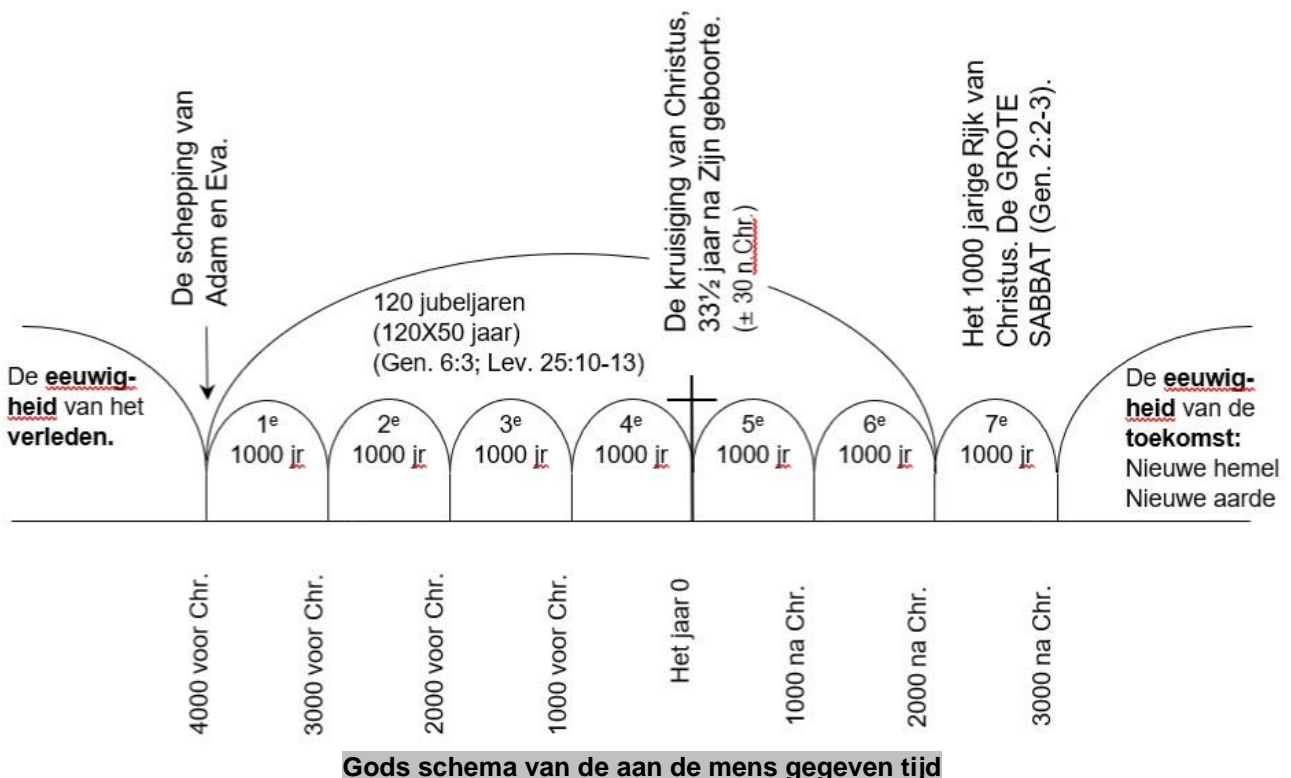
- “Dan zal Hij ook zeggen tegen hen die aan de linkerhand zijn: **Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur**, dat voor de duivel en zijn engelen bestemd is.” (Mattheüs 25:41)

II. Het 1000-jarige Vrederijk van Christus

Openbaring 20 vers 4-6, “En ik (= Johannes) zag tronen, en zij gingen daarop zitten, en **het OORDEEL werd hun (= de heiligen) gegeven**. En ik zag de zielen van hen die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het Woord van God, die het beest en zijn beeld niet hadden aanbeden, die het merkteken niet ontvangen hadden op hun voorhoofd en op hun hand. En zij werden weer levend en gingen als koningen regeren (SV: heersen) met Christus, 1000 jaar lang. Maar de overigen van de doden werden niet weer levend, totdat de 1000 jaar tot een einde gekomen waren. Dit is **DE EERSTE OPSTANDING**. **Zalig en heilig is hij die deel heeft aan de eerste opstanding**. Over hen heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en van Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen regeren (SV: heersen), 1000 jaar lang.”

Dit 1000-jarige Vrederijk ⁶ vormt als het ware een PRELUDE (= een inleiding) op de eeuwigheid. Het vormt de grote SABBAT (= de 7de keer 1000 jaar, vanaf de schepping van de mens).

⁶ Zie noot 1.

Dit 1000-jarige Rijk wordt enkel en alleen bevolkt door mensen, van alle tijden, die de 1ste opstanding (= de opstanding ten leven, de opstanding van de rechtvaardigen; zie Lukas 14:14, Johannes 5:29, Handelingen 24:15 en [Daniël 12:2](#)⁷) hebben mogen meemaken. Dit is een opstanding – “DE EERSTE” – die vlak vóór de oprichting van het 1000-jarige Rijk geschieden zal, bij de (zichtbare⁸) wederkomst van Christus als Koning:

- “Zie, ik (= Paulus) vertel u een geheimenis: WIJ zullen wel **niet allen ontslapen**, maar **WIJ zullen allen veranderd worden**, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk (SV: in een punt des tijds, in een ogenblik), **bij de laatste bazuin** (= de 7de). Immers, de bazuin zal klinken en de doden zullen als onvergankelijke mensen opgewekt worden, en ook WIJ ([degenen die levend overgebleven / BEWAARD zijn](#) UIT, en dus NA afloop van, DE GROTE VERDRUKKING – zie 1 Thess. 4:15-17 en Matth. 24:29-31⁹) zullen veranderd worden. Want dit vergankelijke moet zich met onvergankelijkheid bekleden en dit sterfelijke moet zich met onsterfelijkheid bekleden. En wanneer dit vergankelijke zich met onvergankelijkheid bekleed zal hebben, en dit sterfelijke zich met onsterfelijkheid bekleed zal hebben, dan zal het woord geschieden dat geschreven staat: De dood is verslonden tot overwinning. Dood, waar is uw prikkel? Graf, waar is uw overwinning? **De prikkel nu van de dood is de zonde**, en de kracht van de zonde is de wet. Maar God zij dank, Die ONS de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus. Daarom, mijn geliefde broeders, wees standvastig, onwankelbaar, altijd overvloedig in het werk van de Heere, in de wetenschap dat uw inspanning niet tevergeefs is in de Heere.” (1 Korinthe 15:51-58)
- “Want dit zeggen wij u met een woord van de Heere, dat **WIJ** die levend zullen overblijven tot de (weder)komst van de Heere, de ontslapenen beslist niet zullen voorgaan. Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem van een aartsengel en met een bazuin van God neerdalen uit de hemel. En de doden die in Christus (gestorven) zijn, zullen eerst opstaan. Daarna zullen WIJ, de levenden die overgebleven zijn (= BEWAARD uit, en dus NA afloop van, de grote verdrukking), samen met hen (= de uit de dood opgestane rechtvaardigen) opgenomen worden in de wolken, naar een ontmoeting met de Heere (SV: de Here tegemoet) in de lucht. En zo zullen wij altijd bij de Heere zijn.” (1 Thessalonicenzen 4:15-17)¹⁰

Alle andere nog levende (antichristelijke) mensen op aarde worden bij de wederkomst van Christus door Hem gedood (zie [Openbaring 19:21](#)¹¹), omdat zij het merkteken van het beest hebben ontvangen (zie [Openbaring 14:9-11](#)¹²), terwijl alle christenen (die NIET BEWAARD zijn voor de gruwelen van de grote verdrukking¹³) reeds door de antichrist zijn gedood:

- “Hierna zag ik (= Johannes) en zie, **een grote menigte, die niemand tellen kon**, uit alle naties, stammen (SV: geslachten), volken en talen, stond vóór de troon en vóór het Lam (Gods), bekleed met WITTE gewaden en palmtakken in hun hand. En zij riepen met een luide stem: De zaligheid is van onze God, Die op de troon zit, en van het Lam ! En alle engelen stonden rondom de troon, de ouderlingen en de 4 dieren (letterlijk: 4 levende wezens). Zij wierpen zich vóór de troon neer met hun gezicht ter aarde en aanbaden God, en zeiden: Amen. De lofprijzing, de heerlijkheid, de wijsheid, de dankzegging, de eer, de kracht en de sterkte is aan onze God tot in alle eeuwigheid. Amen. En één van de ouderlingen antwoordde en zei tegen mij: Dezen, die bekleed zijn met

⁷ Lukas 14:14, “En u zult zalig zijn, omdat zij niets hebben om u te vergelden. Want het zal u vergolden worden in de opstanding van de rechtvaardigen.”

Johannes 5:29, “en zij (= allen, die in de graven zijn – zie vers 28) zullen eruitgaan: zij die het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, maar zij die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding ter verdoemenis.”

Handelingen 24:15, “Ik heb hoop op God – zij zelf verwachten het ook – dat er een opstanding van de doden zal zijn van zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen.”

[Daniël 12:2](#), “En velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken, sommigen tot eeuwig leven, anderen tot smaad, tot eeuwig afgrijzen.”

⁸ Zie eventueel ons artikel “[De wederkomst van Christus nader bekeken](#)” van A. Klein. (noot AK)

⁹ 1 Thessalonicenzen 4:15-17, Staat bovenin de tekst op blz. 4 vermeld.

Mattheus 24:29-31, “En meteen na de verdrukking (de grote verdrukking, zie vers 21) van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal zijn schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemelen zullen heftig bewogen worden. En dan zal aan de hemel het teken van de Zoon des mensen verschijnen; en dan zullen al de stammen van de aarde rouw bedrijven en zij zullen de Zoon des mensen zien (dus is dit de zichtbare Wederkomst), als Hij op de wolken van de hemel komt met grote kracht en heerlijkheid. En Hij zal Zijn engelen uitzenden onder loud bazuingeschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenbrengen (de ‘levend overgeblevenen’ en de ‘uit de dood opgestane rechtvaardigen’, zie 1 Thess. 4:15-17) uit de 4 windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot het andere uiterste ervan.” (noot AK)

¹⁰ Zie eventueel ons artikel “[Een ANDER geluid – Is de visie aangaande de zqn. OPNAME wel juist ?](#)” van A. Klein. (noot AK)

¹¹ [Openbaring 19:21](#), “En de overigen werden gedood met het zwaard van Hem (= de Here Jezus Christus) Die op het paard zat, namelijk het zwaard dat uit Zijn mond kwam. En alle vogels werden verzadigd met hun vlees.”

¹² [Openbaring 14:9-11](#), “En een derde Engel volgde hen, die met een luide stem zei: Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt, en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt, dan zal hij ook drinken van de wijn van de toorn van God, die onvermengd is ingeschonken in de drinkbeker van Zijn toorn, en gepijnigd worden in vuur en zwavel voor het oog van de heilige engelen en van het Lam. En de rook van hun pijniging stijgt op tot in alle eeuwigheid, en zij die het beest en zijn beeld aanbidden, hebben dag en nacht geen rust, evenmin als iemand die het merkteken van zijn naam ontvangt.”

¹³ Zie eventueel onze studie “[De 5 wijze en de 5 dwaze maagden en hun eigen lotsbestemmingen in de eindtijd](#)” van E, van den Worm. (noot AK)

witte gewaden, wie zijn zij en waar zijn zij vandaan gekomen? En ik zei tegen hem: U weet het, mijn heer. En hij zei tegen mij: **Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen**; en zij hebben hun gewaden gewassen en ze hebben hun gewaden WIT gemaakt in het bloed van het Lam. Daarom zijn zij vóór de troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel. En Hij Die op de troon zit, zal Zijn tent over hen uitspreiden (SV: zal hen overschaduwen). Zij zullen geen honger of dorst meer hebben, en geen zonnesteek of enige hitte zal hen treffen. Want het Lam (Gods), Dat in het midden van de troon is, zal hen weiden en zal hen geleiden (SV: zal hun een Leidsman zijn) naar de LEVENDE waterbronnen. En God zal alle tranen van hun ogen afwissen." (Openbaring 7:9-17)

- "En de draak (= satan) werd boos op de vrouw ¹⁴, en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht (SV: haar zaad, in geestelijke zin), die de geboden van God in acht nemen en het getuigenis van Jezus Christus hebben." (Openbaring 12:17)
- "En het beest (= de antichrist, satans instrument van de laatste dagen) werd macht gegeven om oorlog te voeren tegen de heiligen en om hen te overwinnen, en hem werd macht gegeven over elke stam (SV: alle geslachten), taal en volk." (Openbaring 13:7)

Naast al deze opgestane gelovigen zullen de "144.000" naar Gods troon opgetrokken (= de heilige 'zonen Gods' uit de 12 stammen Israëls, zie Openbaring 12:5 ¹⁵) en zij die "VERANDERD worden... in een punt des tijds", dit 1000-jarige Rijk bevolken (zie nogmaals 1 Korinthe 15:51-58 en 1 Thessalonicenzen 4:15-17, op blz. 4 reeds vermeld).

Wie worden er "in een punt des tijds" veranderd?

De bewaarden (= de Bruidsgemeente) in "de woestijn" (zie Openbaring 12:6+14 ¹⁶) worden bij Christus wederkomst "in een punt des tijds" VERANDERD (zie 1 Korinthe 15:51-52 ¹⁷), en de kinderen Gods onder de Joden in Joods Palestina (wat groter is, qua landoppervlak, dan het huidige land Israël – AK), die Hem bij Zijn wederkomst als hun Messias zullen herkennen, om Hem alzo als VOLK aan te nemen:

- "Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere!" (Mattheüs 23:39)
- "Zie, uw huis wordt als een woestijn voor u achtergelaten. Voorwaar, Ik zeg u dat u Mij niet zult zien, totdat de tijd zal gekomen zijn dat u zult zeggen: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere." (Lukas 13:35)
- "Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan. En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob (= ook Israël genaamd, de stamvader van alle 12 stammen). En dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen. Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkiezing betreft geliefden vanwege de vadersen." (Romeinen 11:25-28)

Allen hebben dan: ONVERGANKELIJKE, VERHEERLIJKTE, KRACHTIGE en GEESTELIJKE (opstandings-) lichamen, de engelen gelijk:

- "Zo zal ook de opstanding van de doden zijn. Het lichaam wordt gezaaid in vergankelijkheid, het wordt **opgewekt in onvergankelijkheid**. Het wordt gezaaid in oneer, het wordt **opgewekt in heerlijkheid**. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt **opgewekt in kracht**. Een natuurlijk lichaam wordt gezaaid, **een geestelijk lichaam wordt opgewekt**. Er is een natuurlijk lichaam en er is een geestelijk lichaam. Zo staat er ook geschreven: De eerste mens Adam is geworden tot een levend wezen, de laatste Adam tot een levendmakende Geest. Het geestelijke is echter niet eerst, maar het natuurlijke en daarna komt het geestelijke. De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. Zoals de stoffelijke is, zo zijn ook de

¹⁴ Zie eventueel ons artikel "[Een ANDER geluid – Wie is de VROUW uit Openbaring 12 ?](#)" van A. Klein. (noot AK)

¹⁵ Openbaring 12:5, "En zij baarde een mannelijke zoon (zie A), die alle heidenen zou hoeden met een ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt (zie B) tot God en Zijn troon." (SV)

A. Zie eventueel onze studie "[Dingen die \(met\) haast geschieden moeten \(deel 5\)](#)", met de titel: "[De geboorte van de mannelijke zoon](#)" (beeld van de 144.000)" van H. Siliakus. (noot AK)

B. Zie eventueel onze studie "[Dingen die \(met\) haast geschieden moeten \(deel 7\)](#)", met de titel "[De wegrukking van de mannelijke zoon](#)" van H. Siliakus. (noot AK)

¹⁶ Openbaring 12:6+14, "En de vrouw (zie noot 14) vluchtte naar de woestijn, waar zij een plaats had, die door God voor haar gereedgemaakt was (SV: haar van God bereid), opdat men haar daar zou voeden 1260 dagen (= 3½ jaar, de periode van de grote verdrukking)." ... "En aan de vrouw werden 2 vleugels van een grote arend gegeven, opdat zij naar de woestijn zou vliegen, naar haar plaats, waar zij gevoed wordt, een tijd en tijden en een halve tijd (= dezelfde 3½ jaar, de periode van de grote verdrukking), buiten het gezicht van de slang (= satan, dan ten volle werkend in en door de antichrist)."

¹⁷ 1 Korinthe 15:51-52, "Zie, ik (= Paulus) vertel u een geheimenis: WIJ zullen wel **niet allen ontslapen, maar WIJ zullen allen veranderd worden**, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk (SV: in een punt des tijds, in een ogenblik), **bij de laatste bazuin** (= de 7de). Immers, de bazuin zal klinken en de doden zullen als onvergankelijke mensen opgewekt worden, en ook WIJ ([degenen die levend overgebleven / BEWAARD zijn UIT](#), en dus NA afloop van, DE GROTE VERDRUKKING) zullen veranderd worden."

stoffelijke mensen, en zoals de Hemelse is, zo zijn ook de hemelse mensen. En zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen.” (1 Korinthe 15:42-49)

- “maar zij die het waard geacht zijn die toekomstige wereld te verkrijgen, en de opstanding uit de doden, zullen niet trouwen en ook niet ten huwelijk gegeven worden. Want **zij kunnen niet meer sterven**, omdat zij gelijk zijn aan engelen. En zij zijn kinderen van God, omdat zij kinderen van de opstanding zijn.” (Lukas 20:35-36)

Het is met deze (opstandings-)lichamen, dat wij “de Here tegemoet” kunnen gaan “in de lucht” (zie 1 Thessalonicenzen 4:17 ¹⁸); het zijn lichamen die dan niet meer onderhevig zijn aan de wet van de zwaartekracht.

En deze lichamen hebben wij dan nodig, daar de temperatuur van de aarde gedurende **het 1000-jarig Rijk** veel hoger is; namelijk 7x zo hoog (!):

- “Dan zal het licht van de volle maan zijn als het licht van de gloeiende zon, en het licht van de zon zal zevenmaal sterker zijn, net als het licht van zeven dagen, op de dag dat de HEERE de breuk van Zijn volk zal verbinden en de wond die het is toegebracht, zal genezen.” (Jesaja 30:26)
- “Maar er zal één dag zijn, die de HEERE bekend zal zijn, geen dag en geen nacht. Het zal geschieden ten tijde van de avond dat het licht blijft.” (Zacharia 14:7 ¹⁹)

De GEHELE natuur zal een ANDERE constellatie (= het gehele samenstel van factoren dat invloed op iets of iemand uitoefent) behoeven om in deze temperaturen te kunnen bestaan. Mensen, planten en dieren met de huidige natuurlijke constellatie zullen in dat 1000-jarig Rijk NIET kunnen leven.

In dit 1000-jarig Rijk ²⁰ is er ook geen BEKERING meer nodig, want ALLE mensen die er deel aan hebben zijn **OPSTANDINGS-KINDEREN Gods; zij alleen bevolken de gehele aarde** (tijdens dit 1000-jarig Rijk of Vrederijk van Christus):

- “Toen werden het ijzer, het leem, het brons (SV: koper), het zilver en het goud (van het beeld uit de droom van Nebukadnezar) tegelijk verbrijzeld. Ze werden als kaf op een zomerdorsvloer. De wind voerde ze weg, zodat er geen spoor van teruggevonden werd. Maar de steen (= de “Steen, die zonder mensenhanden werd afgehouden”,... beeld van de Messias Gods, Die toen nog in de wereld komen zou) die het beeld getroffen (SV: geslagen) had, werd tot een grote berg en vulde de hele aarde.” (Daniël 2:35 ²¹)

Indien er nog zondaren (= ongelovige, antichristelijke mensen) zouden zijn tijdens dit 1000-jarig Rijk van Christus, zou het ook geen VREDE-rijk meer zijn, want dan zou de SABBATS-RUST in God spoedig – en keer op keer – worden geschonden.

Maar wel hebben deze kinderen Gods allen een verschillende geestelijke ontwikkeling. Het is echter wel Gods wil, dat ze uiteindelijk ALLEN komen tot volle WASDOM (= de volle of volmaakte geestelijke groei):

- “En Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, weer anderen als evangelisten en nog weer anderen als herders en leraars, om de heiligen toe te rusten, tot het werk van dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus, **totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus.**” (Efeze 4:11-13)

In dit 1000-jarige Rijk is er dus wel GEESTELIJKE GROEI tot (volle) WASDOM; iets wat ons inziens zelfs in de eeuwigheid hierna nog bestaat (volgens Openbaring 22:2, waarbij de vertaling “*genezing der heidenen*” moet worden gelezen als “**heiligmaking, volmaking van de volkeren**”):

- “In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich de Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft Hij Zijn vrucht. En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken (SV: der heidenen).” (Openbaring 22:2)

Zo zullen zij die die wasdom (= die volle of volmaakte geestelijke groei) in Christus al bereikt hebben, Christus dienen in dit 1000-jarige Rijk als PRIESTER-KONINGEN “naar de ordening van Melchizedek” ²² (zie Jesaja 24:23b, Psalm

¹⁸ 1 Thessalonicenzen 4:17, “Daarna zullen WIJ, de levenden die overgebleven zijn (= BEWAARD uit, en dus NA afloop van, de grote verdrukking), samen met hen (= de uit de dood opgestane rechtvaardigen) opgenomen worden in de wolken, naar een ontmoeting met de Heere (SV: de Here tegemoet) in de lucht. En zo zullen wij altijd bij de Heere zijn.”

¹⁹ Zie eventueel onze studie “[De eindtijd-profetieën van de profeet Zacharia](#)” van E. van den Worm. (noot AK)

²⁰ Zie noot 1.

²¹ Voor meer geestelijk inzicht in dit vers, van Daniël 2:35, zie onze studie “[Daniel, hoofdstuk 2: De 1ste droom van Nebukadnezar: HET BEELD](#)” van CJH Theys. (noot AK)

²² **Uit de Winkler Prins en de Bijbelse encyclopedie:**

Melchizedek (dit betekent: “koning der gerechtigheid”) is de naam van de priesterlijke koning van **Salem** (of **Jeruzalem**) die Abram zegende en aan wie Abram schatting, namelijk tienden van de gehele buit, betaalde na de zege door de aartsvader (= voornaamste of oudste [voor]vader) behaald op de vier koningen van het Oosten (Genesis 14:18). Melchizedek was een priester van God, de Allerhoogste, dus van de ware God. De figuur van Melchizedek duikt later nog op in Psalm 110:4. In het Oude Testament speelt deze figuur verder geen rol meer. In het Nieuwe Testament daarentegen wordt een belangrijke, Messiaanse, typologische lering (= geestelijke verklaring van historische figuren en feiten) ontwikkeld rondom deze Oudtestamentische, priesterlijke en koninklijke persoonlijkheid (zie Hebr. 7). De Schrift ziet hem, die plotseling optreedt en →

45:17, Lukas 19:17+19, 1 Petrus 2:9, [Openbaring 3:21](#) en [Openbaring 5:10](#) ²³); zoals Hijzelf HOGEPRIESTER-KONING is naar deze ordening:

• “Hij getuigt immers: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.” (Hebreeën 7:17)

Zij (de geestelijk volwassenen) heersen dan in liefde over de geestelijk ONVOLWASSENEN.

Veel is er helaas niet geschreven over **dit wonderlijke 1000-jarige Rijk**, maar het vormt wel een machtig teken van overwinning over zonde en satan ²⁴, als de Here er zal heersen met Zijn Koningin (zie Psalm 45:10-16 ²⁵), Zijn 144.000 (zie [Openbaring 14:1-5](#) ²⁶), Zijn gehele Bruidsgemeente en alle heiligen van alle tijden.

Wat een zalige tijd zal dit zijn van 1000 lange jaren...

III. De opstanding van de verdoemden – satan losgelaten

[Openbaring 20 vers 7-10](#), “En wanneer die 1000 jaar (van het Rijk van Christus) tot een einde gekomen zijn, zal de satan uit zijn gevangenis worden losgelaten (SV: ontbonden). En hij zal uitgaan om de volken te misleiden die zich in de 4 hoeken van de aarde bevinden, Gog en Magog, om hen te verzamelen voor de oorlog. En hun aantal is als het zand van de zee. En zij kwamen op over de breedte van de aarde, en omsingelden de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad. Maar er daalde vuur van God neer uit de hemel en dat verslond hen. En de duivel, die

---

plotseling verdwijnt, als type van Christus. Melchizedek wordt een voorafbeelding van het Nieuwtestamentische priesterschap in tegenstelling met het Levietische (= Israëlitische tempeldienst van lagere rang). Zelfs hetgeen in het oude verhaal is verzwegen wordt in Hebr. 7:3 in dienst gesteld van de typologie. Omdat wij in Genesis 14:18 niets over zijn herkomst of afstamming vernemen, verschijnt hij hier als een geheimzinnig Wezen van bovenaardse oorsprong (“zonder vader, zonder moeder, noch geslachtslijst...”). **Men spreekt aldus van “een priesterschap naar de ordening van Melchizedek”.** (noot AK)

²³ Jesaja 24:23b, “...de HEERE van de legermachten zal regeren op de berg Sion, en in Jeruzalem; en voor Zijn oudsten zal er heerlijkheid zijn.”

Psalm 45:17, “Uw zonen zullen de plaats van Uw vaders innemen; U zult hen tot vorsten aanstellen over heel de aarde.”

Lukas 19:17+19, “En hij zei tegen hem: Goed gedaan, goede dienaar! Wees, omdat u in het minste trouw bent geweest, machthebber over 10 steden.” ... “En hij zei ook tegen hem: En u, wees machthebber over 5 steden.”

1 Petrus 2:9, “Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk dat God Zich tot Zijn eigendom maakte; opdat u de deugden zou verkondigen van Hem Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht,”

[Openbaring 3:21](#), “Wie overwint, zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals ook Ik overwonnen heb, en Mij met Mijn Vader op Zijn troon gezet heb.”

[Openbaring 5:10](#), “En U hebt ons voor onze God gemaakt tot koningen en priesters, en wij zullen als koningen regeren over de aarde.”

²⁴ Zie eventueel onze studie “[De overwinnaars; over \(de macht van\) zonde en satan in de eindtijd](#)” van E. van den Worm. (noot AK)

²⁵ Psalm 45:10-16, “Koningsdochters zijn onder Uw voorname vrouwen; de Koningin staat aan Uw rechterhand, in het fijne goud van Ofir. Luister, dochter, en zie, en neig uw oor: vergeet uw volk en het huis van uw vader. Dan zal de Koning verlangen naar (SV: lust hebben aan) uw schoonheid; omdat Hij uw Heere is, buig u voor Hem neer. De dochter van Tyrus zal komen met een geschenk; de rijken onder het volk zullen trachten uw aangezicht gunstig te stemmen. De koningsdochter is innerlijk één en al heerlijkheid; haar kleding bestaat uit borduurwerk van gouddraad. In kleurrijk geborduurde kleding wordt zij naar de Koning geleid; jonge meisjes, haar vriendinnen in haar gevolg (SV: de jonge dochters, die achter haar zijn, haar medegezellinnen), worden bij U gebracht. Zij worden geleid in grote blijdschap en vreugde, zij gaan het paleis van de Koning binnen.”

²⁶ [Openbaring 14:1-5](#), “En ik zag, en zie, het Lam stond op de berg Sion, en bij Hem 144.000 mensen met op hun voorhoofd de Naam van Zijn Vader geschreven. En ik hoorde een geluid uit de hemel, als een geluid van vele wateren en als het geluid van een zware donderslag. En ik hoorde het geluid van citerspelaars die op hun citers spelen. En zij zongen als een nieuw lied vóór de troon, vóór de 4 dieren (letterlijk: 4 levende wezens) en de ouderlingen. En niemand kon dat lied leren behalve de 144.000, die van de aarde gekocht waren. Zij zijn het die niet met vrouwen bevekt zijn, want zij zijn maagden. Dezen zijn het die het Lam volgen waar Het ook naartoe gaat. Dezen zijn gekocht uit de mensen, als eerstelingen voor God en het Lam. En in hun mond is geen leugen gevonden, want zij zijn smetteloos voor de troon van God.”

hen misleidde, werd in de poel van vuur en zwavel geworpen, waar ook het beest en de valse profeet reeds zijn. **En zij zullen dag en nacht gepijnigd worden IN ALLE EEUWIGHEID.**”

NA die 1000 jaar (van het Rijk of Vrederijk van Christus) komt “de opstanding ter verdoemenis”:

- “Maar de overigen van de doden werden niet weer levend, totdat de 1000 jaar tot een einde gekomen waren.” (Openbaring 20:5)
- “en zij (= allen, die in de graven zijn – zie Joh. 5:28) zullen eruitgaan: zij die het goede gedaan hebben, tot de (1ste) opstanding ten leven, maar zij die het kwade gedaan hebben, tot de (2de) **opstanding ter verdoemenis.**” (Johannes 5:29)

Dan ontvangen de verdoemden een geestelijk lichaam NAAR (het beeld van) SATAN!

Zoals de zaligen een lichaam ontvangen zullen NAAR (het beeld van) Christus:

- “De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. Zoals de stoffelijke is, zo zijn ook de stoffelijke mensen, en zoals de Hemelse is, zo zijn ook de hemelse mensen. En zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen.” (1 Korinthe 15:47-49)
- “Geliefden, nu zijn wij kinderen van God, en het is nog niet geopenbaard wat wij zullen zijn. Maar wij weten dat, als Hij geopenbaard zal worden, wij Hem gelijk zullen zijn; want wij zullen Hem zien zoals Hij is.” (1 Johannes 3:2)

Zij (de verdoemden) zullen, opgestaan zijnde uit hun graven, dan opkomen “over de breedte van de aarde”, op alle “4 hoeken van de aarde”. Tegelijkertijd zullen de satan en zijn engelen weer losgelaten worden en ze zullen weer op deze aarde komen. Dan zal satan de verdoemden weer willen leiden en die zullen weer naar hun oude meester luisteren. Hij zal ze (“Gog en Magog”, uit Openbaring 20²⁷) weten te verleiden tot de krijg (= strijd, oorlog) tegen God en Zijn heilige Stad.

Dan zal VUUR van God over hen komen en dat zal ze verslinden:

- “Maar de dag van de Heere zal komen als een dief in de nacht. Dan zullen de hemelen met gedruis voorbijgaan en de elementen brandend vergaan, en de aarde en de werken daarop zullen verbranden. Als deze dingen dus allemaal vergaan, hoedanig behoort u dan te zijn in heilige levenswandel en in godsvrucht; u, die de komst van de dag van God verwacht en daarnaar verlangt, de dag waarop de hemelen, door vuur aangestoken, zullen vergaan en de elementen brandend zullen wegsmelten. Maar wij verwachten, overeenkomstig Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont.” (2 Petrus 3:10-13)

De satan en zijn horden (= navolgers, helpers) worden dan DEFINITIEF geworpen in de EEUWIGE “poel van VUUR”, waar de antichrist en de valse profeet 1000 jaar eerder al levend in geworpen zijn (zie [Openbaring 19:20](#)²⁸); terwijl de verdoemden voor de Grote WITTE Troon moeten komen, waar de graad van hun verdoeming wordt bepaald.

IV. Het laatste oordeel – de Grote WITTE Troon

Openbaring 20 vers 11, “En ik (= Johannes) zag een grote WITTE troon, en Hem (= de Here Jezus Christus) Die daarop zat. Voor Zijn aangezicht vluchtten de aarde en de hemel weg, zodat er geen plaats meer voor hen te vinden was.”

²⁷ Dit is een andere (m.i. een meer geestelijke) strijd, dan “Gog en Magog” uit Ezechiël 38 en 39. Zie eventueel onze studie over laatstgenoemde: “[De Russische opmars – De oorlog van Gog en Magog \(volgens Ezech. 38 en 39\)](#)” van CJH Theys. (noot AK)

²⁸ [Openbaring 19:20](#), “En het beest (= de antichrist) werd gegrepen, en met hem de valse profeet, die in zijn tegenwoordigheid de tekenen gedaan had, waardoor hij hen misleid had die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbeden hadden. **Deze twee werden levend geworpen in de poel van vuur, die van zwavel brandt.**”

- De antichrist en de valse profeet zijn twee mensen die zich, in de grote verdrukking, VOLLEDIG als een (satanisch geïnspireerd) instrument door satan hebben laten gebruiken. (noot AK)

Vlak voor dit oordeel vlieden (= verdwijnen) de oude aarde en de oude hemel (zie nogmaals 2 Petrus 3:10-13, hierboven op blz. 8 reeds vermeld) om plaats te maken voor de Nieuwe Schepping: de EEUWIGE Nieuwe Aarde en Nieuwe Hemel die, zoals ALLES, uit het oude voort zullen komen.

Openbaring 20 vers 12-15, “En ik (= Johannes) zag de doden, klein en groot, voor God staan. **En de boeken werden geopend en nog een ander Boek** werd geopend, namelijk **het Boek des Levens**. En de doden werden geoordeeld overeenkomstig wat in de boeken geschreven stond, naar hun werken. En de zee gaf de doden die in haar waren. Ook de dood en het rijk van de dood (SV: de hel) gaven de doden die in hen waren, en zij werden geoordeeld, ieder overeenkomstig zijn werken. En de dood en het rijk van de dood (SV: de hel) werden in de poel van vuur geworpen. Dit is DE TWEEDE DOOD. En **als iemand NIET bleek ingeschreven te zijn** (SV: NIET gevonden werd) **in het boek des levens, werd hij** (of: zij) **in de poel van vuur geworpen.**”

De doden worden geoordeeld “NAAR HUN WERKEN”, waarbij echter ook de WERKEN van de (innerlijke) GEEST zijn. Hun aardse leven gaat hun dan –als een film– in een flits voorbij, zodat de mate van hun schuld –zonder enig excuus van hun zijde– voor hen bekend is.

De bewuste verwerping van Gods Reddende Liefde zal het zwaarst worden geoordeeld:

- “Wee u, **Chorazin** (letterlijk: “rokende oven”), wee u, **Bethsaida** (letterlijk: “huis of plaats van visserij”, “vishuis” – waar vlakbij o.a. de spijziging van de 5000 plaatshad, zie Lukas 9:10-17)! Want als in Tyrus en Sidon de krachten gebeurd waren die in u plaatsgevonden hebben, dan zouden zij zich allang in zak en as bekeerd hebben. Maar Ik zeg u: Het zal voor Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn op de dag van het oordeel dan voor u. En u, Kapernaüm, die tot de hemel toe verhoogd bent, u zult tot de hel toe neergestoten worden. Want als in Sodom de krachten waren gebeurd die in u hebben plaatsgevonden, dan zou het tot op de huidige dag gebleven zijn. Maar Ik zeg u dat het voor het land van Sodom verdraaglijker zal zijn op de dag van het oordeel dan voor u.” (Mattheüs 11:21-24)

NIEMAND kan zonder Christus in het “BOEK DES LEVENS” staan:

- “zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één, er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één. Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen. Hun mond is vol vervloeking en bitterheid, hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellende is op hun wegen, en de weg van de vrede hebben zij niet gekend. De vreze Gods staat hun niet voor ogen.” (Romeinen 3:10-18)
- “Want zij die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan, en zij die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.” (Romeinen 2:12)
- “Arglistig is het hart, boven alles, ja, ongeneeslijk is het, wie zal het kennen? **Ik, de HEERE, doorgrond het hart, beproef de nieren**, en dat om ieder te geven overeenkomstig zijn wegen, overeenkomstig de vrucht van zijn daden.” (Jeremia 17:9-10)
- “Vanaf de voetzool tot het hoofd toe is er geen gezonde plek aan: wonden en striemen en gapende wonden, niet uitgedrukt, niet verbonden, en niet met olie verzacht. Uw land is een woestijn, uw steden zijn met vuur verbrand, uw bouwland – voor uw ogen eten vreemden het op; het is een woestijn, als door vreemden ondersteboven gekeerd.” (Jesaja 1:6-7)
- “Want wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat ieder vergelding ontvangt voor wat hij door middel van zijn lichaam gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.” (2 Korinthe 5:10)

Mattheüs 25:31-46 geeft deze gelegenheid van OORDEEL ook weer, echter met dit verschil dat hier ook RECHTVAARDIGEN voor Gods Troon staan, en wel aan Zijn rechterzijde, terwijl de verdoemden aan de linkerzijde van Gods TROON staan:

- “Wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid (= aan het eind van de grote verdrukking) en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon van Zijn heerlijkheid. En vóór Hem zullen al de volken bijeengebracht worden, en Hij zal ze van elkaar scheiden zoals de herder de schapen van de bokken scheidt. En Hij zal de schapen (beeld van: gelovigen, christenen) aan Zijn rechterhand zetten, maar de bokken (beeld van: ongelovigen, die bokkig waren en bleven) aan Zijn linkerhand. Dan zal de Koning zeggen tegen hen die **aan Zijn rechterhand zijn: Kom, gezegenden van Mijn Vader, beërf het Koninkrijk dat voor u bestemd is** vanaf de grondlegging van de wereld. Want Ik had honger en u hebt Mij te eten gegeven; Ik had dorst en u hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en u hebt Mij gastvrij onthaald. Ik was naakt en u hebt Mij gekleed; Ik ben ziek geweest en u hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis en u bent bij Mij gekomen. Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en te eten gegeven? Of dorstig en te drinken gegeven? Wanneer hebben wij U als een vreemdeling gezien en gastvrij onthaald, of naakt en hebben U gekleed? Wanneer hebben wij U ziek gezien of in de gevangenis en zijn bij U gekomen? En de Koning zal hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: voor zover u dit voor een van deze geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan. Dan zal Hij ook zeggen tegen hen die **aan de linkerhand zijn: Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bestemd is.** Want Ik ben hongerig geweest en u hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en u hebt Mij niet te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en u hebt Mij niet gastvrij onthaald; naakt, en u hebt Mij niet gekleed; ziek en in de gevangenis, en u hebt Mij niet bezocht. Dan zullen ook die Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig of als een vreemdeling of naakt of ziek of in de gevangenis, en hebben U niet gediend? Dan zal Hij hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: voor zover u dit voor een van deze geringsten niet gedaan hebt, hebt u het ook niet voor Mij gedaan. En **dezen zullen gaan in de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.**” (Mattheüs 25:31-46)

Qua tijd worden de rechtvaardigen echter 1000 jaar eerder geoordeeld; namelijk bij hun OPSTANDING, bij de WEDERKOMST van Christus als Koning (= aan het eind van, of na, de grote verdrukking). Bij hen (de rechtvaardigen) geldt dan niet de mate van DOEM, maar de mate van LOON! Ook zij worden geoordeeld “naar hun WERKEN”:

- “Ook de goedertierenheid is van U, Heere, want **U zult eenieder vergelden naar zijn werk.**” (Psalm 62:13)
- “Ik, de HEERE, doorgrond het hart, beproef de nieren, en dat om ieder te geven overeenkomstig zijn wegen, overeenkomstig de vrucht van zijn daden.” (Jeremia 17:10)
- “groot van raad en machtig van daad (want Uw ogen zijn open over alle wegen van de mensenkinderen, om eenieder te geven overeenkomstig zijn wegen en overeenkomstig de vrucht van zijn daden),” (Jeremia 32:19)
- “Want de Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, met Zijn engelen, en dan zal Hij ieder vergelten naar zijn daden.” (Mattheüs 16:27)
- “**Die ieder vergelden zal naar zijn werken.** (Romeinen 2:6)
- “Want wij moeten ALLEN voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat ieder vergelding ontvangt voor wat hij door middel van zijn lichaam gedaan heeft, **hetzij goed, hetzij kwaad.**” (2 Korinthe 5:10)
- “En haar kinderen zal Ik door de dood ombrengen, en alle gemeenten zullen weten dat Ik het ben Die nieren en harten doorzoekt, en Ik zal u geven eenieder naar uw werken.” (Openbaring 2:23)
- “En zie, **Ik kom spoedig en Mijn loon is bij Mij om aan ieder te vergelden zoals zijn werk zal zijn.**” (Openbaring 22:12)

Beide OORDELEN van Christus, als RECHTER, worden in Mattheüs 25:31-46 (hier vlak boven vermeld), van Gods TIJDLOZE EEUWIGHEID uit, GELIJKTIJDIG gezien, maar... ze zijn NIET CONTEMPORAIR (= ze vinden niet gelijktijdig plaats), want ze kennen, zoals wij gezien hebben, een tijdsverschil van 1000 jaar.

De gedoemden worden veroordeeld tot de “POEL van VUUR”, hetzelfde oordeel als de duivel / satan en zijn engelen:

- “Dan zal Hij ook zeggen tegen hen die aan de linkerhand zijn: Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bestemd is.” (Mattheüs 25:41)

Studie van Bijbelleraar E. van den Worm ²⁹
(1915 - 2013)

Uitgewerkt door A. Klein

Einde hoofdstuk 20 van Openbaring – wordt vervolgd

²⁹ [KLIK HIER](#) als u iets meer wilt weten over deze Bijbelleraar, zie vooral ook nog het “[In memoriam](#)”. (noot AK)

PS:

Wij hebben in de loop der jaren reeds 2 studies over het Boek Openbaring uitgewerkt:

1. [Het boek Openbaring: “Die IS en Die WAS en Die KOMEN ZAL”](#). Dit is een rechtstreekse link naar alle 22 aparte hoofdstukken van Openbaring – met hun titels en ‘vers voor vers’ UITLEG – van **Bijbelleraar CJH Theys**.
2. [“Dingen die \(met\) haast geschieden moeten”](#). Een systematische verklaring (= in de te verwachten volgorde van al de gebeurtenissen) van het boek Openbaring, van **Bijbelleraar H. Siliakus**.